

TVARUMO ATASKAITA

UŽ 2023 METUS

APIE TVARUMO ATASKAITĄ

Ši UAB „Biržų duona“ tvarumo ataskaita parengta už 2023 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d. Nors ataskaitos laikotarpis – 2023 metai, bet į ataskaitą įtraukti ir ankstesni tęstiniai projektai bei iniciatyvos.

Tvarumo ataskaita – mūsų atviras įsipareigojimas prisidėti prie darnaus vystymosi ir dalintis informacija apie įmonės pastangas įgyvendinti tvarumo principus bei siekti numatytų tikslų. Tikimės, kad ji leis įvertinti mūsų pažangą tvarumo srityje.

Kilus klausimų dėl tvarumo ataskaitos ir joje pateikiamų duomenų, kviečiame susisiekti su:

Marketingo ir tvarumo vadovė
Natalija Kurganovė

✉ natalija@birzuduona.lt

TURINYS

Apie tvarumo ataskaitą **2**

Vadovo žodis **3**

Apie mus **4**

Mūsų pasiekimai tvarumo srityje iki 2023 m. **4**

Pagrindiniai 2023 m. pasiekimai tvarumo srityje **5**

Poveikių analizė **6**

Suinteresuotosios šalys **6**

Reikšmingumo matrica **7**

Mūsų įsipareigojimai **8**

Maisto atliekų prevencija **9**

Pakuočių atliekų prevencija **11**

Žaliavų tvarumas **13**

Tausojantis energijos resursų vartojimas ir ŠESD emisijų mažinimas **14**

Maisto sauga ir kokybė **16**

Sveikatai palankesni bei nišiniai produktai ir jų prieinamumas **17**

Darbuotojų sauga ir sveikata **18**

Darbuotojų gerovė **19**

Esamų ir ateities darbuotojų ugdymas **20**

Indėlis į bendruomenę **21**

Verslo etika **22**

Tvarumas mūsų prekybos taškuose **23**

Būdami viena didžiausių kepyklų Lietuvoje, jaučiame atsakomybę prieš savo klientus, Biržų bendruomenę ir visą šalį. Mums svarbu, kokį pasaulį paliksime savo vaikams.

Tvarus verslas – tai visų pirma sąmoningas verslas, kuriam rūpi jo poveikis. Dėmesys darbuotojams, gamybos atliekų mažinimas, atsinaujinančios energijos išteklių vartojimas, sąmoningas kitų išteklių naudojimas ir prisidėjimas prie bendruomenės gerovės – tokie mūsų prioritetai.

Didžiuojamės, jog pokyčius įmonėje pradėjome ir pirmuosius žingsnius tvarumo link žengėme dar anksčiau nei šalyje išpopuliarėjo ši tema. Šiandien ir toliau nuosekliai keliaujame tvarumo kryptimi. Esame dėkingi, kad vartotojai mus vertina kaip vieną tvariausių prekės ženklų Lietuvoje. Tačiau daug svarbiau už įvertinimą mums yra kiekvienais metais žengti dar vieną žingsnį link tvaresnės veiklos.

2023 metais drauge su mokslininkais pradėjome vystyti naują projektą maisto švaistymo prevencijai: fermentuotą duonos sirupą; atnaujinome nuotekų sistemą įdiegdami riebalų gaudyklę; siekiant padaryti pakuotes lengviau rūšiuojamas pirmieji Lietuvoje pradėjome naudoti „Bandall“ pakavimo įrengimą; siekiant dar labiau atliepti darbuotojams aktualius klausimus, kepykloje buvo išrinkta darbo taryba; sukūrėme ir apsirąšėme rėmimų politiką; optimizavome apšvietimo sistemą savo parduotuvėse.

Džiugina, jog 2023 metais Baltijos šeimos įmonių institutas pirmą kartą organizavo TOP šeimos verslų rinkimus Baltijos šalyse ir mes buvome įvertinti Lietuvos TOP šeimos verslu. Taip pat ketvirtus metus iš eilės vartotojų tyrimo duomenimis buvome išrinkti tvariausiu maisto prekės ženklu ir gavome „Metų socialiai atsakingos įmonės“ nominaciją – už miesto bendruomenės telkimą ir kitas socialines iniciatyvas.

Tikiu, kad mūsų tvarumo žingsniai įkvėps kitus ir Tave, šios ataskaitos skaitytojai.

„Biržų duona“
vykdančysis direktorius

Andrius Kurganovas

Mūsų parengtoje tvarumo vizijoje numatyta iki 2030 metų tapti tvariausia įmone maisto gamybos sektoriuje Lietuvoje, kuri rinkai siūlo tik planetai ir vartotojui draugiškus produktus. Siekiame būti didžiausią vertę vietos bendruomenei kuriančia įmone bei patraukliausiu darbdaviu regione, lietuviškų kepininių ambasadoriais pasaulyje.

Kepyklos savininkas Viktoras Kurganovas su sūnumi, vykdančiuoju direktoriumi Andriumi Kurganovu

APIE MUS

UAB „Biržų duona“ – 1953 metais įkurta lietuviško kapitalo duonos kepykla, veikianti maisto gamybos ir prekybos sektoriuje. Visa įmonės gamyba vykdoma tik kepykloje Biržuose, įsikūrusioje Plento g. 6. 2022 m. iš viso buvo pagaminta 7169,1 tonų produkcijos.

Kepyklos priklauso 21 firminė parduotuvė – 16 „Biržų duonos“ krautuvių ir 5 „Sucré“ kepyklos namai. Taip pat veikia 2 franšizės parduotuvės ir 7 „draugų“ krautuvių „Kmyninės“.

„Biržų duona“ savo gaminius eksportuoja į 21 eksporto rinką. Toliausios iš jų – JAV, Australija, Naujoji Zelandija. Pagrindinės – Baltijos šalys, Lenkija, Vokietija, Danija, Švedija bei Norvegija. 2023 m. eksportavome 5,6 % savo pagamintos produkcijos.

2023 m. gruodžio mėnesio duomenimis, įmonėje iš viso dirbo 408 darbuotojai. Didžioji dalis gamyboje – 274, o likę administracijoje (57) ir firminėse parduotuvėse (77).

MŪSŲ PASIEKIMAI TVARUMO SRITYJE

Iki
2023 m.

2014

Nuo 2014 metų drauge su „Bėgimo taure“, Biržų rajono savivaldybe, partneriais bei rėmėjais kasmet organizuojame „Biržų kilometrą“ – didžiausią bėgimą Šiaurės Lietuvoje. Džiaugiamės, jog per metus šis renginys tapo ne tik sporto entuziastų renginiu, bet ir tikra Biržų bendruomenės sveikos gyvensenos švente bei tradicija.

2016

Nuo 2016 m. lentynos standarto neatitinkančius gaminius pradėjome naudoti antrą kartą. Pirmasis jų pritaikymas buvo specialūs mūsų technologų sukurtas duonos raugas. Jis „maitinamas“ iš lentynos standarto neatitinkančių duonų paruoštais miltais, o vėliau su šiuo raugu yra užmaišoma nauja duonos tesla.

2020

2020 m. įsirengėme nuosavą saulės jėgainę, 450 kW galios saulės jėgainę per metus pagamina apie 25 % metinio kepyklos elektros energijos poreikio ir generuoja daugiau kaip 500 MWh elektros energijos per metus.

2020 m. atsakėme narvuose laikomų vištų kiaušinių. Tai prisideda prie gyvūnų gerovės ir skatina mūsų tiekėjus siekti tvarumo.

2020 metais Sustainable Brand Index™ atlikime nepriklausomą tyrimą pateikime tarp tvaresnių Lietuvos įmonių!

2022

2022 m. parengėme „Biržų duonos“ tvarumo strategiją. Joje numatytos aktyvios priemonės, padėsiančios sumažinti įmonės vykdomos veiklos poveikį aplinkai ir tapti tvaresnia įmone šalyje, siūlančia aplinkai ir vartotojui draugiškus produktus. Paruošėme ir visuomenei pateikėme savo pirmąjį tvarumo ataskaitą.

2022 m. modernizavome įrenginius, skirtus produkcijos pakavimui termo būdu. Buvo sumažintas dviejų termotunelių greitis ir kaitinimo laikas, tai padeda sutaupyti apie 10800 kW elektros energijos per metus.

2015

2015 m. įmonėje įdiegėme šilumos antrinio panaudojimo sistemą „Eco nova“. Ši sistema surenka nuo kepimo likusius karštus garus bei dūmus ir juos panaudoja karšto vandens ruošimui. Tokiu būdu pašildytas karštas vanduo patenka į kepyklos buitines patalpas bei yra panaudojamas pastato šildymui šaltuoju laikotarpiu ir padeda kasmet sunaudoti vidutiniškai 6 % mažiau dujų.

2019

2019 m. tęsėme kelionę link gamybos be atliekų – pradėjome gaminti duonos granolą. Dar vienas mūsų technologų kūrinys – granola, kuriai naudojami karamelizuoti lentynos standarto neatitinkančių duonų gabalėliai. Iš pradžių naujo produkto paklausa buvo tokia didelė, kad neturėjome pakankamai duonos tokiam kiekiui granolos paruošti. Vėliau sekė ir kiti panašūs projektai – neatitiktinius produktus pritaikėme ledų, šokolado, džiovintųjų ir kitų produktų gamybai.

2019 m. įrengėme atskirą cechą, skirtą gaminiams be glitimo. Šiame ceche minimizuota bet kokia kryžminės taršos rizika bei gaminama produkcija tinkama vartotojams, sergantiems celiakija.

2021

2021 m. pakeitėme transportuojamiems produktams skirtą plėvelę į plonesnę. Del šio žingsnio per metus plastikinės logistinės plėvelės sunaudojimas sumažėjo 66 proc., o gaminių kokybė juos transportuojant nenukenčia.

Nepriklausomame vartotojų tyrimo Sustainable Brand Index™ buvome išrinkti tvaresniaus maisto ir gėrimų sektoriaus prekės ženklų Lietuvoje!

Buvome įvertinti kaip daugiausiai mokesčių sumokėjusi įmonė Biržų rajone. Už tai įteiktas Biržų rajono savivaldybės apdovanojimas.

Įvedėme 0,1 Eur dydžio vienkartinio puodelio mokestį firminėse parduotuvėse. Jis skatina mūsų klientus gerimus vartoti vietoje arba atsinešti savo daugkartinį puodelį.

2022 m. Sustainable Brand Index™ nepriklausomame vartotojų tyrimo buvome įvertinti kaip tvaresniausias Lietuvos maisto ir gėrimų sektoriaus prekės ženklas.

PAGRINDINIAI 2023 M. PASIEKIMAI TVARUMO SRITYJE:

Sustainable Brand Index™

Ketvirtus metus iš eilės nepriklausomame Lietuvos vartotojų tyrime buvome įvertinti kaip tvariausias Lietuvos maisto ir gėrimų sektoriaus prekės ženklas.

Metų socialiai atsakinga įmonė

Panevėžio krašto pramoninkų asociacija „Biržų duonai“ skyrė „Metų socialiai atsakingos įmonės“ nominaciją – už miesto bendruomenės telkimą organizuojant renginius ir kitas socialines iniciatyvas.

Lietuvos TOP šeimos verslas

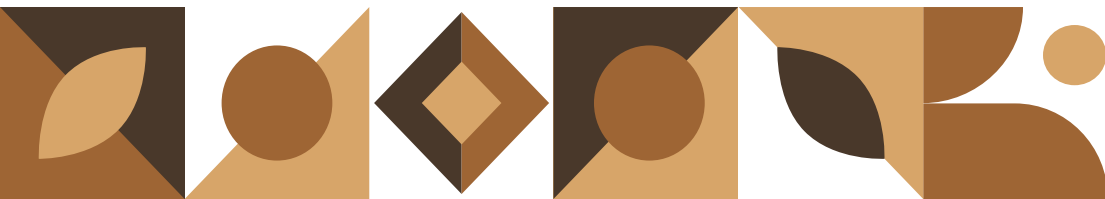

Baltijos šeimos įmonių institutas (Baltic Family Firm Institute), kuris analizuoja ir vertina Lietuvos, Latvijos bei Estijos šeimos verslus, „Biržų duoną“ išrinko Lietuvos TOP šeimos verslu.

Metų įkvėpimas

„Atliekų kultūros“ organizuojamose apdovanojimuose pelnėme apdovanojimą „Metų įkvėpimas“ už 2022 m. vykdytas tvarumo iniciatyvas mūsų firminėse parduotuvėse.

POVEIKIŲ ANALIZĖ

Sėkmingas įmonės tvarumo tikslų įgyvendinimas priklauso nuo gebėjimo tinkamai identifikuoti aktualiausias tvarumo temas bei įmonės poveikį aplinkai ir socialinį poveikį. „Biržų duona“ atsižvelgia į Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslus bei daromą aplinkosauginį ir socialinį poveikį – jie lemia įmonės Tvarumo strategijos kryptis.

Pasitelkus išorinius tvarumo ekspertus, buvo atlikta išsami įvairių tvarumo aspektų bei įmonės veiklos poveikio juose analizė. Nagrinėjome visus mūsų įmonės procesus, jų įtaką tiekimo ir gamybos grandinei, produktų įtaką vartotojams bei kitas sritis, kuriose darome poveikį. Kartu su svarbiausiomis suinteresuotosiomis šalimis įvertinome svarbiausius tvarumo aspektus poveikio aplinkai, socialinio poveikio, verslo etikos ir valdysenos srityse. Šiems aspektams ir rizikoms valdyti Tvarumo strategijoje numatėme svarbiausias tvarumo temas, kurios apima aplinkosaugos, socialinės atsakomybės ir įmonių valdysenos (ESG) kriterijus.

Svarbiausi socialiniai poveikiai:

- Maisto sauga;
- Darbuotojų sauga ir sveikata;
- Darbuotojų gerovė ir jų ugdymas;
- Parama vietos bendruomenėms;
- Tvarumo ambasadorystė;
- Sumokėti mokesčiai.

Svarbiausi poveikiai aplinkai:

- Maisto ir gamybos atliekų susidarymas;
- Šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijos;
- Energijos naudojimas;
- Vandens naudojimas ir nuotekos;
- Pavojingos cheminės medžiagos (valymo priemonės ir dezinfektantuose).

ŠUINTERESUOTOSIOS ŠALYS

Ši ataskaita yra mūsų įsipareigojimas skaidrumui ir dialogui su mūsų suinteresuotomis šalimis, kurios turi įtakos mūsų įmonės veiklai. Mes siekiame suprasti ir įvertinti jų lūkesčius bei poreikius, jiems daromus poveikius ir užtikrinti, kad „Biržų duonos“ veikla atitiktų darbuotojų, vartotojų, tiekėjų ir kitų šalių interesus. Kad išgirstume suinteresuotųjų šalių nuomonę organizuojame kasmetines partnerių bei vartotojų apklausas ir gyvus susitikimus su vietos bendruomenė.

Įvertinę įmonės valdymą bei poveikio sritis, nustatėme, kad pagrindinės mūsų suinteresuotos šalys yra:

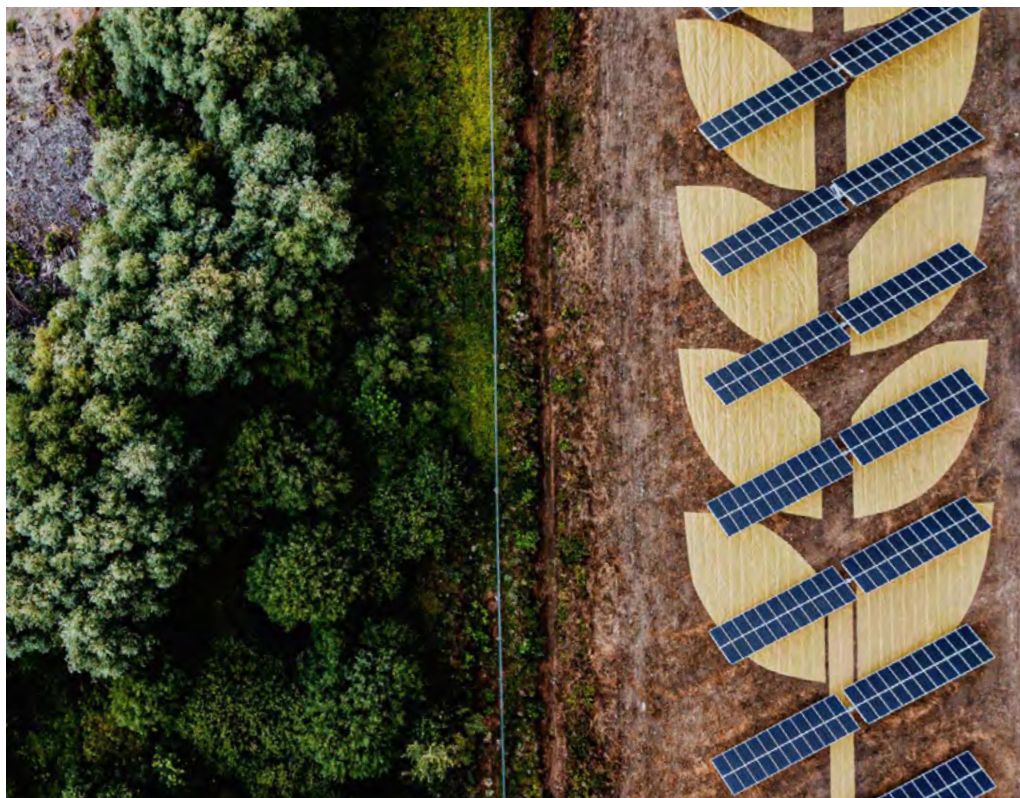
- Darbuotojai;
- Vartotojai;
- Didmenos klientai;
- Nevyriausybinių organizacijų (NVO);
- Kontroluojančios institucijos;
- Franšizės turėtojai ir kiti partneriai;
- Žaliavų tiekėjai;
- Pakuočių tiekėjai;
- Paslaugų tiekėjai;
- Vietos bendruomenė.

REIKŠMINGUMO MATRICA

Apibrėžus tvarumo temas, jas sureitingavo įmonės atstovai bei svarbiausios suinteresuotosios šalys — darbuotojai, vartotojai, didmenos klientai, nevyriausybines organizacijos, kontroliuojančios institucijos, franšizės turėtojai ir kiti partneriai; žaliavų tiekėjai, pakuočių tiekėjai, paslaugų tiekėjai. Tokiu būdu buvo sudaryta šių temų reikšmingumo matrica, kurioje tvarumo temos buvo vertinamos pagal jų svarbą, mastelį ir daromą poveikį. Tvarumo temų reikšmingumas pagal suinteresuotųjų šalių nuomonę yra atvaizduojamas vertikalioje ašyje, o pagal įmonės atstovų nuomonę — horizontalioje ašyje.

Tvarumo temų matrica atskleidžia, kad tiek suinteresuotosioms šalims, tiek įmonei, poveikio aplinkai srityje svarbiausios maisto atliekų prevencijos bei energijos naudojimo ir energetinio efektyvumo temos. Socialinio poveikio srityje svarbiausios — maisto saugos; darbuotojų gerovės, mokymų bei įtraukties; darbuotojų saugos ir sveikatos temos. Valdysenos srityje aktualiausia sąžininga konkurencija bei verslo etika ir skaidrumas. Taip pat prie ypač svarbių temų aplinkosaugos srityje buvo priskirtos: produkcijos ir jos transportavimo pakuotės; CO₂ pėdsakas. Valdysenos srityje taip pat išskirtos tvarios žaliavos ir jų atsekamumas.

Tvarumo temų matrica

„Biržų duonos“ tvarumo temų matricoje nustatytų temų valdymas bei jų rezultatai yra apžvelgiami šioje įmonės tvarumo ataskaitoje.

SVARBA SUINTERESUOTIESIEMS

Labai svarbu			1. Maisto atliekų prevencija. 2. Energijos naudojimas ir energetinis efektyvumas. 3. Maisto sauga. 4. Darbuotojų gerovė, mokymai ir įtrauktis. 5. Darbuotojų sauga ir sveikata. 6. Sąžininga konkurencija ir verslo etika bei skaidrumas.
Svarbu	1. Vandens naudojimas ir nuotekos. 2. Cheminės medžiagos. 3. Poveikis biologinei įvairovei.	1. Produkto poveikis vartotojų sveikatai, sveikatai palankūs ir nišiniai produktai bei jų prieinamumas. 2. Įvairovė, lygios galimybės ir žmogaus teisės. 3. Vartotojų informavimas ir švietimas. 4. Darbo vietų kūrimas ir darbuotojų kaita bei pakeičiamumas (įskaitant indėlį į sektoriaus specialistų rengimą). 5. Duomenų saugumas ir privatumas bei kibernetinė sauga. 6. Tvarios inovacijos.	1. Produkcijos ir jos transportavimo pakuotės. 2. CO₂ pėdsakas. 3. Tvarios žaliavos ir jų kilmės atsekamumas.
Vidutiniškai svarbu		1. Ryšiai su vietos bendruomenėmis, remimas ir socialinės iniciatyvos bei partnerystės ir darbuotojų savanorystė. 2. Žaliavų bei produkcijos logistika. 3. Tiekėjų ir franšizių turėtojų aplinkosauginiai bei socialiniai poveikiai. 4. Bendrovės ir tvarumo (įskaitant klimato kaitos poveikį ir tvarumo rizikas) valdymas bei raportavimas ir skaidra. 5. Tvarus vertės kūrimas ir paskirstymas.	
	Vidutiniškai svarbu	Svarbu	Labai svarbu
SVARBA ĮMONEI (VIDINIS VERTINIMAS)			

Legenda:

■ — poveikio aplinkai temos;
 ■ — socialinio poveikio temos;
 ■ — valdysenos temos.

MŪSŲ ĮSIPAREIGOJIMAI

Patraukliausias darbdavys regione

Darbuotojai - mūsų didžiausias turtas, todėl toliau investuosime į jų gerovę. Sieksime ir toliau mokėti vieną patraukliausių atlyginimų regione, mažinsime nepagrįstus atlygio skirtumus, plėtosime darbuotojų gerovės sistemą.

Bendruomenės šerdis ir tvarumo ambasadorius regione

Biržai - mūsų gimtinė ir mylimas miestas, todėl ir toliau savo bendruomenei skirsime didelį dėmesį. Ne tik remsime vietines iniciatyvas ir renginius, bet ir patys juos inicijuosime. Dalinsimės savo patirtimi su ugdymo įstaigomis, verslais ir kitomis organizacijomis. Be to, skatinsime ir darbuotojų savanorystę, prisijungsime prie dar daugiau iniciatyvų, taip prisidedami prie savo krašto gerovės.

Sveikatai ir planetai palankesni gaminiai

Ir toliau plėsimės savo gaminių asortimentą sveikatai palankesniais gaminiais: be pridėtinio cukraus arba su mažesniu cukraus kiekiu, be hidrintų riebalų, be konservantų. Kartu su dietologais ir mokslininkais skatinsime vartotojus domėtis subalansuotos mitybos tema.

Maisto atliekų prevencija ir antrinis panaudojimas

Sieksime ir toliau mažinti gamyboje susidarantį maisto atliekų ir lentynos standarto neatitinkančios produkcijos kiekį ir didinti jos antrinį panaudojimą. Taip pat edukuosime vartotojus: kaip tinkamai laikyti ir saugoti įsigytus produktus, kaip tausoti maistą ir panašiai - tai informacija, kuri gali padėti ir jiems išvengti maisto atliekų.

Tvaresnė pakuotė

Mūsų tikslas - kad savo funkciją atlikusi produkcijos pakuotė vėliau būtų teisingai išrūšiauta ir prikelta naujam gyvenimui, todėl tęsime pradėtą kelionę tvaresnės pakuotės link. Mažinsime kombinuotos pakuotės kiekį, didinsime jau perdirbtos bei daugkartinės pakuotės naudojimą. Komunikuosime apie pakuotę su savo vartotojais, mokysime juos teisingai rūšiuoti, kad pakuotė nenukeltų į sąvartyną.

CO₂ pėdsako mažinimas

Optimizuosime savo gamybos procesus, kad didintume energijos vartojimo efektyvumą. Plėsimės savo saulės parką - tai leis sumažinti mūsų CO₂ pėdsaką produkcijos vienetui. Ieškosime būdų optimizuoti ir žaliavų bei produkcijos logistiką, tokiu būdu mažinant emisijas visoje vertės kūrimo grandinėje.

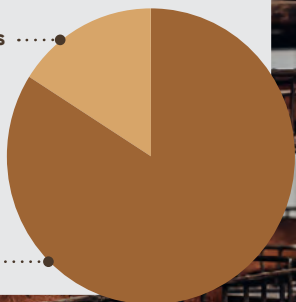
MAISTO ATLIEKŲ PREVENCIJA

Produkcija, pritaikyta antriniam panaudojimui:

2023 m. antriniam panaudojimui
pritaikėme 15,7 t produkcijos, iš kurios:

Panaudota duonos
granolai:
16 %

Panaudota
duonos raugiai:
84 %

Mes nuolat susiduriame su iššūkiu, kaip efektyviai planuoti, paskirstyti gamybą ir racionaliai naudoti turimus išteklius, išsaugoti kuo daugiau maisto visose gamybos grandyse ir vartojimo cikle, todėl svarbus įmonės strateginis tikslas – maisto atliekų gamyboje mažinimas, lentynos standarto neatitinkančių gaminių pakartotinio panaudojimo didinimas ir vartotojų edukacija maisto atliekų prevencijos tema.

Lentynos standarto neatitinkantys gaminiai ir jų pakartotinis panaudojimas

Maisto atliekos gamyboje susidaro iš dviejų pagrindinių šaltinių. Pirmasis iš jų – lentynos standarto neatitinkantys (arba brokuoti) gaminiai. 2023 m. brokuotų gaminių kiekis įmonėje sudarė 65 tonas (0,9 % visų gaminių). Mūsų tikslas – ir toliau išlaikyti šį rodiklį žemesnį nei 1 %.

Svarbiausia tam skirta tikslinė priemonė, kurią įgyvendiname – gamybos procesų automatizavimas.

Išaugus smulkiosios konditerijos, kurios dižioji dalis gaminama rankiniu būdu, paklausai, nuspręsta investuoti į gamybinių procesų automatizavimą. Investicijos į gamybinių įrenginių automatizavimą leis sumažinti lentynos standarto neatitinkančios produkcijos procentą, tuo pačiu ir brokuotų gaminių kiekį.

Jungtinių Tautų maisto ir žemės ūkio organizacijos duomenimis, **kasmet prarandama arba išmetama apie trečdalis viso pasaulyje pagaminamo maisto. Europos Sąjungoje tai sudaro beveik 88 mln. tonų maisto.**

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos statistika rodo, kad **Lietuvoje** visoje maisto tiekimo grandinėje **netenkama beveik 400 tūkst. tonų maisto per metus, t.y. apie 140 kg vienam gyventojui.**

Susidariusį brokuotos produkcijos kiekį realizuojame šiais pagrindiniais būdais:

1. Trečdalis lentynos standarto neatitinkančių gaminių yra parduodami su nuolaida. Didžioji dalis šių gaminių yra parduodami Biržuose – šaliakepiklosėsančioje firmoje parduotuvėje.
2. Kita dalis brokuotų gaminių yra panaudojami antrą kartą. Tai darome jau nuo 2016 m., kai mūsų technologai sukūrė duonos raugą, kuris „maitinamas“ iš lentynos standarto neatitinkančių duonų paruoštais miltais, o vėliau su šiuo raugu yra užmaišoma nauja duonos tešla. Dar vienas mūsų technologų kūrinys – nuo 2019 m. gaminama granola, kuriai naudojami karamelizuoti lentynos standarto neatitinkančių duonų gabalėliai. Nors šie du gaminiai yra svarbiausi, kurie leidžia didelę dalį brokuotos produkcijos panaudoti antrą kartą, nuolat ieškome būdų antrą kartą gyvenimui pritaikyti net ir nedidelį kiekį brokuotų produktų. Pavyzdžiui, 2020 m. atidarę ledų cechą pradėjome gaminti ledus su duonos trupiniais bei kartu su partneriais į rinką paleidome šokoladą su duonos granola bei su duonos trupiniais. Nuo 2022 m. neatitiktinių „macarons“ sausainių likučius panaudojome gamindami keksą „Mirgu margu“, taip pat brokuotą batoną panaudojame gaminti džiovintuosius.

2023 m. su KTU universiteto mokslininkais pradėjome dirbti ties nauju projektu, leisančiu dar universaliau panaudoti duonos trupinius. Specialių fermentų dėka lentynos standarto neatitinkančias duonas galėsime paversti sirupu, tinkančiu keisti cukrų duonos gaminiuose.

3. Siekdami vengti maisto švaistymo, taip pat bendradarbiaujame su Biržų rajono arba Lietuvos mastu veikiančiomis labdaros organizacijomis: joms perduodame likusią dalį neatitiktinių gaminių ir produkciją, kuri mūsų sandėlyje yra besibaigiančio galiojimo. 2023 m. labdarai perduotos produkcijos vertė – 14789 Eur.

Maisto atliekos ir jų panaudojimas

Maisto atliekomis laikome tik tuos gaminių likučius, kurių negalime tinkamai panaudoti kitiems gaminiams. Tai yra įvairios sanitarinės atliekos: neiškepti tešlų likučiai, trupiniai ir kriaukšlės, panaudotas gruzdinimo aliejus ir kt. Tokias atliekas perduodame partneriams, kurie jas pritaiko įvairiems tikslams:

- Duonų raikymo metu susidariusias kriaukšles ir trupinius už simbolinį mokestį parduodame vietiniams ūkininkams, kurie šiuos panaudoja gyvulių pašarams.
- Gruzdinimo metu panaudotas aliejus bei kitos sanitarinės atliekos yra perduodamos partneriams, kurie iš šių žaliavų gamina biodujas, kompostą.

2023 m. ant įmonės nuotekų sistemos buvo įdiegta riebalų gaudyklė, kas užtikrina riebalų ištekėjimo į miesto valymo įrengimus prevenciją.

Vartotojų edukacija maisto atliekų prevencijos tema

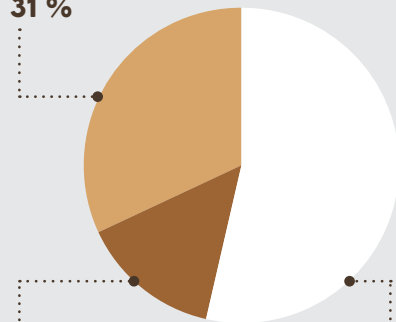
Ant dalies gaminių, kurių galiojimo laikas trumpas, pakuočių pateikiame rekomendacijas, kaip ku ilgiau išlaikyti gaminius šviežius, kaip juos tinkamai laikyti ir saugoti bei kaip galima panaudoti produktų likučius ir plačiau pritaikyti sudžiuvusius, besibaigiančio galiojimo gaminius.

Tokia informacija ir receptais dalinamės ir mūsų parduotuvių tinkle, socialinės medijos kanalais.

Maisto atliekos:

2023 m. iš viso susidarė 104 t maisto atliekų. Visos jos buvo perduotos partneriams antriniam panaudojimui. Iš jų:

Trupiniai, duonų atraižos
perduoti ūkininkams
31 %

Aliejus, perduotas
biodegalų gamybai
14 %

Kitos gamybinės atliekos,
perduotos biodujų ir
komposto gamybai
52 %

Atraski receptus čia

Kadangi, daugumos „KETO lengvai“ linijos produktų galiojimo laikas trumpesnis nei įprastinių, **sukūrėme specialų tinklalapį „www.ketolengvai.lt“**, kuriame pateikiami receptai, kaip panaudoti keto produktus ir gaminius bei sumažinti maisto atliekų kiekį.

PAKUOČIŲ ATLIEKŲ PREVENCIJA

Jungtinės Tautos atskleidė, kad **36 %** pagaminto plastiko yra naudojama pakuotėms. **15 %** išrūšiuojama ir perdirbama, o likę **85 %** plastikinių pakuočių atliekų išvežama į švartynus, sudeginamos arba patenka į mūsų vandenynus.

Europos Komisija siekia, kad iki 2030 m. **visos pakuotės būtų tinkamos perdirbti**, o iki 2040 m. kiekvienoje valstybėje narėje vienam gyventojui tenkantį pakuočių atliekų kiekį sumažinti 15 %.

Produkcijos pakuotė

Pakuotė yra svarbi gaminio dalis - ji padeda užtikrinti maisto saugos reikalavimus bei išlaikyti kepinio vertingąsias savybes ilgiau. 2023 metais savo gaminiams sunaudojome 385 tonas pakuotės, tai reiškia, kad 100 g mūsų gaminio teko 6 g pakuotės. Visiškai atsisakyti pakuotės negalime, tačiau numatėme pagrindines kryptis, kaip mažinti pakuočių atliekų kiekį ir poveikį aplinkai:

1. Siekdami palengvinti rūšijimą, kombinuotas pakuotes keičiame į vienvietes. 2023 m. pirmieji Lietuvoje pradėjome naudoti "Bandall" įrengimą saldžiai konditerijai fasuoti. Jo dėka lipdukus pakeitėme plastikine juosta su spauda, kuri lengvai nuimama ir išrūšiuojama. Produkto dėžutė lieka švari, todėl skatiname vartotojus ją naudoti pakartotinai.

Iki šiol naudotas plastikines dėžutes 5 rūšių plokštainiams ir 4 rūšių sausainiams pakeitė dėžutės, pagamintos iš perdirbto plastiko. Perdirbto plastiko dalis pakuotėje - 90 %, pagal maisto saugos reikalavimus tai didžiausias galimas perdirbtos medžiagos procentas sąlyčiui su maistu.

2. Kombinuotą pakuotę naudojame tik tais atvejais, kai nėra alternatyvaus varianto kaip išsaugoti gaminio vertingąsias savybes. 2023 m. kombinuotos ir nevienalytės pakuotės sudarė tik 0,47 % visų gaminių pakuočių.

Žaliavų pakuotės

Ne mažiau svarbi mums tema - žaliavų pakuotės. Rinkdamiesi žaliavą, atkreipiame dėmesį į jos pakuotę, taip pat siekiame ne tik patys imtis pakeičių pakuočių srityje, bet ir edukuoti bei skatinti savo tiekėjus imtis tokių pačių pakeičių.

Daugiau nei pusę mūsų žaliavų sudarantys miltai neturi pakuotės. Jie iš malūnų transportuojami miltvežiais ir supilami į specialius bunkerius. Tai visiškai apriboja miltų sąlytį su aplinka, sumažina reikalingą pakuotės kiekį ir palengvina kepėjų darbą, nes miltai iš bunkerio dozuojami automatiškai, darbuotojams nereikia kelti sunkių miltų maišų.

Dalį žaliavų gauname daugkartinėje pakuotėje. Pavyzdžiui, kibirai, kuriuose atvyksta džemai, yra gražinami tiekėjui ir naudojami pakartotinai. Skatiname savo tiekėjus naudoti daugkartinę pakuotę, nes tai naudinga ne tik aplinkai, bet ir abiems pusėms: mes sumažiname savo pakuočių atliekų kiekį, o gamintojas mažina pakavimo sąnaudas. Nesant galimybių rinktis daugkartinę pakuotę, skatiname tiekėjus proporcingai didinti pakuočių talpas: tiekti tą patį kiekį produkcijos vienoje didelėje, o ne keliuose mažose talpose, taip sumažinant reikalingos pakuotės kiekį, bei rinktis pakuotes, pagamintas iš perdirbamų medžiagų.

Vartotojų edukacija

Pakuotę laikome savo poveikiu ir tada, kai ji patenka pas vartotoją. Nerūšiavimas ir neteisingas atliekų rūšiavimas nepadaeda saugoti aplinkos ir neskatina antrinio panaudojimo. Esame tikri, kad yra labai svarbu kalbėti su savo vartotojais apie pakuotes, jų atliekas bei rūšiavimą.

2023 m. ant visų mūsų pakuočių buvo nurodyta bazinė rūšiavimo informacija (pakuočių ir pakuočių atliekų tvarkymo taisyklėse nustatytas trikampio formos ženklas su skaičiumi, kuris indikuoja iš ko pagaminta pakuotė). Nepaisant to, manome, kad dažnai šis ženklas nėra pakankamas vartotojui suprasti, kaip teisingai rūšiuoti pakuotę. Dėl šios priežasties, esant galimybei, ir papildomai žodžiais nurodome, kaip turėtų būti rūšiuojama konkreti pakuotė bei skatiname tai daryti.

Tam tikras gaminių pakuotes vartotojai taip pat gali pritaikyti ir neretai pritaiko antriniui panaudojimui savo namuose. Periodiškai jiems pateikiame tam skirtų naujų idėjų savo socialiniuose tinkluose bei firminėse parduotuvėse.

Prikelki dėžutę antram gyvenimui

Ar žinotai, kad kartonas padeda pakeltą lysvę apsaugoti nuo piktžolių?

Daugiau idėjų, kaip panaudoti kartoną darže, rasi čia:

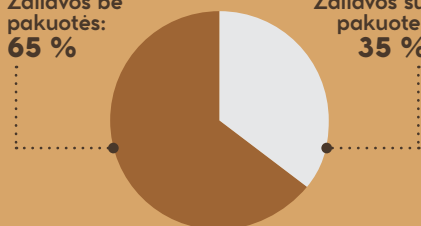
www.birzuduona.lt/pakeltalysve

Perkamos žaliavos (pagal žaliavų masę)

Žaliavos be
pakuotės:
65 %

Žaliavos su
pakuote:
35 %

ŽALIAVŲ TVARUMAS

Europos Komisijos strategijoje „Nuo ūkio iki stalo“ siekiama dabartinę ES maisto sistemą pakeisti modeliu, kuris leistų užtikrinti tvarią maisto gamybą, tvaresnį vartojimą, sveikesnę mitybą, padidinti gyvūnų gerovę, sumažinti maisto nuostolius ir švaistymą.

Tvari gamyba prasideda nuo tvaresnių žaliavų. Siekiant pasirinkti tvaresnes žaliavas, svarbu įvertinti žaliavų kokybę, kilmę, logistinę grandinę ir kitus aspektus.

Norėdami palaikyti vietos verslininkus, prioritetą teikiame lietuvių gamintojams bei ūkininkams. 2023 m. „Biržų duonos“ gamyboje naudotas lietuviškų gamintojų žaliavų kiekis sudarė 73 % (17 % daugiau nei 2022 m.). Lokalių žaliavų vartojimas ne tik padeda optimizuoti žaliavų tiekimo bei transportavimo procesą, bet ir leidžia sumažinti produkto anglies pėdsaką (pvz. logistikos grandyje susidarantį CO₂ emisijų kiekį). Be to, taip prisidedame prie vietos bei šalies ekonomikos skatinimo.

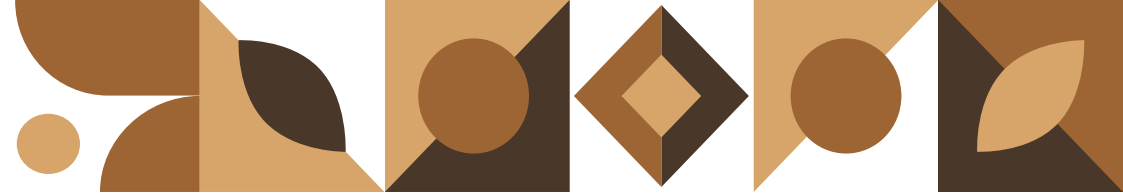
Pokyčių siekiame ir bendradarbiaudami su žaliavų tiekėjais. Kartu mums jau pavyko įgyvendinti šiuos žingsnius:

- Nuo 2020 m., paskatinti nevyriausybines organizacijas „Tušti narvai“, visiškai atsisakėme narvuose laikomų vištų kiaušinių. 2019 metais, kai su mumis susisiekė šios organizacijos atstovai, turėjome abejonių, kaip mums pavyktų įgyvendinti šį įsipareigojimą, kadangi sunaudojame didelį kiekį kiaušinių. Dirbdami su tiekėjais, radome sprendimus ir per metus pasiekėme užsibrėžtą tikslą.
- Nuo 2022 m. galime patvirtinti, kad visas mūsų žaliavų sudėtyje esantis palmių aliejus yra sertifikuotas **RSPO** (Roundtable on sustainable palm oil) ženklu. Šis sertifikatas užtikrina, kad išgaunant palmių aliejų yra saugomi atogrąžų miškai ir juose gyvenančios nykstančios gyvūnų rūšys bei yra užtikrinamos plantacijose dirbančių darbuotojų teisės. RSPO sertifikatą turintys ūkiai yra reguliariai audituojami. Įgyvendindami šį tikslą, visas žaliavas, savo sudėtyje turinčias palmių aliejaus perkame tik iš tiekėjų, turinčių RSPO sertifikatą.

Siekdami dar geriau vertinti savo naudojamų žaliavų tvarumą 2023 m. atnaujinome pirkimų procedūrą - įtraukėme į ją tvarių žaliavų ir vietinių žaliavų sąvokas bei jų apibrėžimus. Organizuojant pirkimus, tai tapo svarbiu kriterijumi renkantis žaliavų tiekėjus - prioritetą teikiame atitinkantiems procedūroje numatytiems tvarių žaliavų reikalavimams.

TAUSOJANTIS ENERGIJOS RESŪRSŲ VARTOJIMAS IR ŠESD EMISIJŲ MAŽINIMAS

„Biržų duonos“ tvarumo strategijoje numatyta didinti energijos vartojimo efektyvumą bei mažinti dujų ir elektros – pagrindinių ŠESD emisijas sukeliančių resursų – suvartojimą.

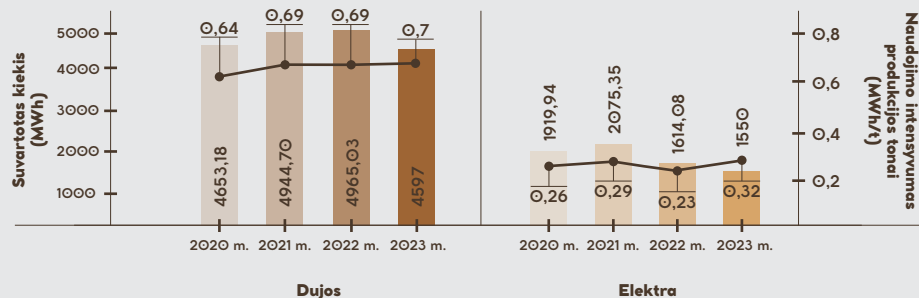
Europos Komisija siekia iki 2030 m. šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) emisijas sumažinti bent 55 %, skatinti efektyvesnį energetinių išteklių vartojimą ir perėjimą prie atsinaujinančiųjų energijos išteklių.

Pagrindinės mūsų kryptys:

- Siekiame mažinti sunaudojamos energijos kiekį vienam produkto vienetui (produkcijos tonai);
- Siekiame didinti iš nuosavų atsinaujinančių elektros išteklių gaunamos energijos procentą;
- Siekiame skatinti efektyvesnę žaliavų ir produkcijos logistiką - tokiu būdu mažinant ir ŠESD emisijas.

Dujų ir elektros suvartojimas

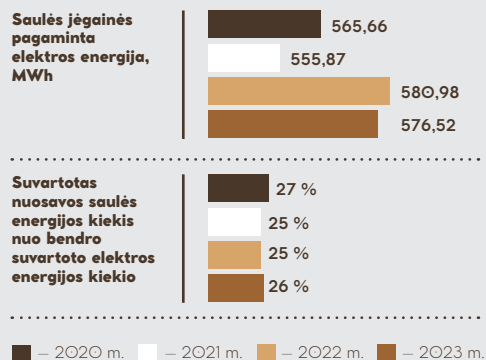

Pagrindinės priemonės, siekiant efektyvaus resursų vartojimo:

Nuosava saulės elektrinė

2020 m. pasinaudojus Europos Sąjungos parama buvo pastatyta ir pradėjo veikti 450 kW galios saulės jėgainė. Ši elektrinė generuoja daugiau kaip 500 MWh elektros energijos per metus: pagamina apie 25 % metinio „Biržų duonos“ kepyklos elektros energijos poreikio. Kai dėl oro sąlygų yra sugeneruojamas didesnis energijos kiekis nei mūsų poreikiai – energijos perteklių parduodame į elektros tinklus.

2023 metų antroje pusėje pradėjome ir 2025 m. pabaigsiame nuosavo saulės parko plėtrą – įrengsime papildomą 550 kW galios saulės elektrinę. Projekto vertė 483 837 €, iš jų 212 000 € finansuoja Europos regioninės plėtros fondas.

Šilumos antrinio panaudojimo sistema

2015 m. įmonėje įdiegėme šiluminės energijos taupymo sistemą „Eco nova“, kuri surenka atliekinę energiją, susidarantią naudojant kepimo krosnis (karšto oro, garų bei dūmų forma) bei ją nukreipia ruošti karštą vandenį, kuris panaudojamas šildyti kepyklos patalpų bei gamyboje. 2023 m. panaudojome 358 MWh atliekinės šilumos ir tai sudarė 6 % nuo viso patalpų šildymui ir gamybai sunaudoto energijos kiekio.

Energijos vartojimo auditas

2022 m. įmonėje buvo atliktas energijos (elektros, vandens, šilumos energijos, gamtinių dujų, transporto kuro) vartojimo auditas. Jo tikslas – nustatyti pagrindinius elektros energiją vartojančius įrenginius bei procesus, išanalizuoti energijos vartojimo apimtį, identifikuoti energijos vartojimo mažinimo galimybes ir numatyti technines bei organizacines priemones energijos vartojimo efektyvumui didinti. Auditas apėmė visas įmonėje vartojamas energijos rūšis ir visus energijų naudojančius įrenginius bei technologinius procesus.

Jau buvo įgyvendinta dalis audito metu pateiktų rekomendacijų:

- Seno tipo šviestuvus pakeitėme į LED tipo apšvietimo sistemas. Įrengti LED šviestuvai vidaus patalpose bei išorės teritorijoje leidžia taupyti energijos resursus, jie yra

ekonomiški, funkcionalūs, mažiau gendantys, todėl taupo ir darbuotojų laiką. Dalyje kepyklos bei firminių parduotuvių patalpų (sandėliukuose, pagalbiniuose patalpose) įrengti LED šviestuvai su judesio davikliais.

- Įdiegėme termotunelių – įrenginių, skirtų produkcijos pakavimui termo būdu – inovacijas, leidžiančias sumažinti jų greitį bei kaitinimo temperatūrą, kai jais nėra aktyviai naudojamasi. Įmonėje šiuo metu yra trys termotuneliai, inovacijos įdiegtos dviejuose iš jų. Šis patobulinimas padės vieno termotunelio metines elektros sąnaudas sumažinti apie 16 %.
- Pradėjome diegti atskirų įrenginių energijos vartojimo apskaitą, kuri mums leis detaliau analizuoti energijos suvartojimą, matyti, kurie įrenginiai yra energetiškai neefektyvūs ir priimti sprendimus dėl jų atnaujinimo, inovacijų diegimo.

Efektyvi žaliavų ir produkcijos logistika

Įgyvendindami strateginius įmonės tvarumo tikslus bei norėdami sumažinti ir netiesiogines SESD emisijas, siekiame optimizuoti žaliavų ir produkcijos logistikos procesus. Optimalius maršrutus sudarome atsižvelgdami į produkcijos kiekį ir pasiskirstymą, atstumą iki distribucijos taško, transportavimo laiką. Tinkamiausi maršrutai parengiami bendradarbiaujant su vežėjais.

Dalyje logistikos reisy papildomai derinama žaliavų ir produkcijos logistika – vieno maršruto metu tiek pristatomi gaminiai į firmines parduotuves, tiek ir transportuojamos žaliavos iš tiekėjų į kepyklą.

MAISTO SAUGA IR KOKYBĖ

Mūsų gaminiai turi tiesioginį poveikį vartotojams, todėl maisto saugos ir kokybės užtikrinimas – mūsų didžiausias prioritetas.

Siekdami užtikrinti gaminių kokybę ir saugumą, esame įdiegę tarptautinį maisto saugos sistemos standartą FSSC 22000. Šis standartas patvirtina, kad įmonėje ir visoje gamybos bei tiekimo grandinėje įdiegti griežti maisto saugos procesai, vykdoma nuolatinė jų kontrolė, pašalinami ir sumažinami bet kokie kylantys maisto saugos rizikos veiksniai. Sistema yra sertifikuojama kas trejus metus – išoriniai ekspertai tikrina, kaip laikomasi sertifikate numatytų reikalavimų. Dabartinis sertifikatas galioja iki 2025 m.

Siekdami užtikrinti savo produkcijos saugą ėmėmės ir kitų žingsnių:

- Vykdomė žaliavų, medžiagų, produktų bei procesų identifikavimą bei stebėseną ir vystome atsekamumo sistemą. Įvykus incidentui, susijusiam su produktų poveikiu sveikatai ir saugai, gaminiai galėtų būti greitai identifikuojami ir atšaukiami iš rinkos.
- Tikriname savo gaminius metalo detektoriumi, kad būtų išvengta pašalinių objektų patekimo į produkciją.

Pagrindiniai su maisto sauga susiję rodikliai, kurie yra fiksuojami ir analizuojami vidiniuose įmonės procesuose:

- pagrįsti vartotojų skundai dėl poveikio sveikatai;
- incidentai, susiję su produktų ir paslaugų poveikiu sveikatai ir saugai (baudos);
- kokybinių parametų neatitinkančio gaminio masinio kiekio patekimo pas klientą situacijų skaičius, vnt.;
- incidentai, susiję su produktų ir paslaugų poveikiu sveikatai ir saugai (įspėjimai);
- dėl maisto saugos priežasčių atšauktų produktų kiekis;
- bendras atšauktų produktų kiekis;
- dėl logistikos problemų (pvz. šaldymo sutrikimų) atšauktų produktų kiekis;
- dėl nekokybiškų žaliavų atšauktų produktų kiekis;

2023 metais užfiksuoti 2 incidentai dėl kokybinių parametų neatitinkančio gaminio masinio kiekio patekimo pas klientą. Visų likusių rodiklių reikšmė buvo nulis (0).

Papildomų saugumo priemonių imamės ceche, kuris gamina produkciją be glitimo. Šis 2019 m. įrengtas cechas yra visiškai atskirtas nuo kitų patalpų, taip išvengiant kryžminės taršos. Jame gaminamos produkcijos atitikimas leistinoms glitimo kiekio normoms nuolat tikrinamas Kauno technologijos universiteto Maisto tyrimų institute. Taip pat, kaip ir kitus gaminius, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba gaminius be glitimo tikrina ir atsiiktine tvarka. Alergenų kontrolė vykdoma ir renkantis žaliavų produktams be glitimo tiekėjus – jiems keliami ne tik tvarumo, tačiau ir atitinkami kokybės kriterijai, atliekami glitimo kiekio žaliavose nustatymo tyrimai.

SVEIKATAI PALANKESNI BEI NIŠINIAI PRODUKTAI IR JŲ PRIEINAMUMAS

Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi 2-ame tikslu numatyta panaikinti badą, užtikrinti apsirūpinimą maistu ir geresnę mitybą, skatinti darnų žemės ūkį.

Pasaulinės sveikatos organizacijos (PSO) duomenimis, pasaulyje didėja glitimo netoleravimas bei auga žmonių, turinčių alergiją glitimo turintiems produktams.

Skaičiuojama, kad Europoje glitimo netoleruoja vidutiniškai 1-2 % gyventojų. Dėl šios priežasties tampa svarbu glitimo netoleruojantiems vartotojams pasiūlyti jų poreikius atitinkančius gaminius.

Palankesni sveikatai gaminiai

2023 metais savo asortimente turėjome 25 gaminius be pridėtinio cukraus, kurie priklausė skirtingoms kepinų kategorijoms: duonos gaminiai, užkandžiai, desertai. Iš jų 8 gaminiai priklauso linijai „KETO lengvai“, kurios visa produkcija yra be pridėtinio cukraus.

Dalis mūsų gaminių taip pat atitinka LR Sveikatos apsaugos ministerijos reikalavimus vaikų mitybai. Šie produktai turi būti be konservantų, be GMO, juose ribojamas druskos ir cukraus kiekis. Tokių gaminių savo asortimente turime 14. Šie produktai yra tiekiami į daugiau nei 50 Lietuvos mokytojų įstaigų, be to, mūsų firminėse parduotuvėse bei internetinėje parduotuvėje juos gali įsigyti kiekvienas klientas.

Ir toliau planuojame plėsti savo asortimentą sveikatai palankesnių produktų, visgi dėmesį skirsime ne specifinio ingrediento eliminavimui, o kiekvieno produkto visoms sudedamosioms dalims.

Svarbiu savo tikslu laikome ne tik asortimento pokyčius, bet ir vartotojų edukaciją mitybos tema. Matome, kad viešojoje erdvėje dažnai mityba yra stigmatizuojama, vis dar vyrauja dietų kultūra, ydingas požiūris – kad desertas yra nuodėmė. Mūsų siekis – bendradarbiaujant su maisto mokslininkais, dietologais skleisti subalansuotos mitybos ir saiko žinutę.

Nišinių gaminių linijos

Vartotojai vis dažniau renkasi ne tik sveikatai palankesnius, bet ir tam tikrus nišinius mitybos reikalavimus atitinkančių gaminius. Atsižvelgdami šį poreikį į rinką įvedėme dvi nišinių gaminių linijas: „Be glitimo“ ir „KETO lengvai“. „Be glitimo“ – tai gaminių linija skirta netoleruojantiems glitimo, joje yra 9 gaminiai. „KETO lengvai“ – tai gaminiai, kurie tinkami ketogeninei mitybai, šios linijos asortimentą sudaro 8 produktai. 2023 m. bendras nišinių produktų kiekis buvo 17 produktų, tai sudarė 8,3 % viso įmonės gaminių asortimento. Abi linijos sudaro produktai, priklausantys skirtingoms kepinų kategorijoms: duonos gaminiai, užkandžiai, desertai.

Visi linijos „Be glitimo“ gaminiai ir didžioji dalis „KETO lengvai“ produkcijos yra gaminami 2019 metais įrengtame atskirame ceche, kuriame minimizuota bet kokia kryžminės taršos rizika – tai leidžia šiuos gaminius vartoti net ir labai glitimui jautriems asmenims.

Nišinius gaminius galima įsigyti „Biržų duonos“ firminėse parduotuvėse, dalyje didžiųjų prekybos centrų. Šios produkcijos prieinamumą labai padidino 2020 m. atidaryta mūsų elektroninė parduotuvė „**NAMO**“.

DARBUOTOJŲ SAUGA IR SVEIKATA

Darbuotojai - mūsų didžiausias turtas, todėl jų sauga darbo vietoje yra neabejotinas prioritetas. Mums svarbu ne tik suteikti darbuotojams saugią darbo vietą, reikalingas apsaugos priemones, bet ir ugdyti saugos kultūrą, kad kiekvienas darbe jaustumėms atsakingas už save ir kolegas.

Viena iš priemonių, skirtų sumažinti nelaimingų atsitikimų skaičių ir sumažinti darbo poveikį žmogaus sveikatai - reguliariai atliekamas profesinės rizikos vertinimas. Jo metu siekiame identifikuoti galimus rizikos veiksnius darbe ir imamės būtinų prevencinių priemonių šioms rizikoms užkirsti. Pagrindiniai veiksmai, kurių imamės, siekdami kontroliuoti šias rizikas:

- Kepimo krosnys į aplinką išskiria didelį šilumos srautą, todėl nuolat (ypač šiltuoju metų laiku) naudojame vėdinimo sistemas. Esant poreikiui, jas plečiame, kad temperatūra darbo vietoje būtų komfortiška.
- Įdiegėme automatinę miltų ir cukraus dozavimo sistemą. Šios dvi žaliavos - pagrindinės mūsų gamyboje. Iki sistemos įdiegimo, darbuotojai patys turėdavo nešioti sunkius žaliavų maišus, tai kėlė didelę traumų bei ilgalaikių sveikatos problemų riziką. Įdiegus šią sistemą, miltai į kepyklą atvežami miltovežiu ir supumpuojami į specialius bunkerius, o paskui automatiškai dozuojami į duonos kubilus - tai padeda išvengti visų miltų ir cukraus krovimo darbų.
- 2023 m. sausinių ceche įrengėme vėsinimo sistemą ir atskirą produktų aušinimo kambarą. Tai pagerino darbo sąlygas šiltuoju laikotarpiu ir pagreitino gamybos procesus.

Siekdami užtikrinti saugią aplinką, investuojame į privalomus, Valstybinės darbo inspekcijos numatytus, ir papildomus saugumo mokymus. Papildomuose mokymuose skiriamas dėmesys aukštesnės rizikos darbo vietų darbuotojams.

Rūpindamiesi darbuotojų sveikata, kartą per metus suteikiame galimybę nemokamai pasitikrinti regą bei darbo vietoje nemokamai pasiskiepyti nuo peršalimo ligų. Siekdami daugiau prisidėti prie darbuotojų geros sveikatos palaikymo, planuojame plėsti nemokamai darbuotojams teikiamų sveikatos paslaugų sąrašą.

Nelaimingų atsitikimų skaičius:

- 2021 m.: 11
2,8 % nuo darbuotojų skaičiaus
- 2022 m.: 4
1,1 % nuo darbuotojų skaičiaus
- 2023 m.: 6
1,5 % nuo darbuotojų skaičiaus

Mūsų pagrindinis tikslas šioje srityje — 0 nelaimingų atsitikimų per metus.

DARBUOTOJŲ GEROVĖ

Tikime, kad geriausias sprendimas darbuotojams ir darbdaviams, padedantis siekti geresnių veiklos rezultatų ir aukštesnės darbo kokybės – investuoti į darbuotojų gerovę, jų gebėjimų ugdymą ir mokymosi procesą.

Vienas iš būdų, kuris padeda mums geriau suprasti savo darbuotojus ir jų poreikius – darbuotojų apklausa dėl pasitenkinimo darbu ir nefinansinių naudų bei kitų motyvacinų priemonių. Remdamiesi apklausos duomenimis inicijuojame reikiamus pokyčius.

2022 metais darbuotojų pasitenkinimo rodiklis siekė 56 %, mūsų tikslas – iki 2025 m. pasiekti 70 % pasitenkinimo rodiklį.

Darbuotojų pasitenkinimo rodiklį tiriamo kartą į 2 metus.

2023 m. buvo atliktas darbuotojų nuomonės tyrimas dėl nefinansinių naudų, kuriuo rezultatais vadovaujantis 2024 m. bus sudarytas nefinansinių naudų paketo papildymas.

Vienas iš veiksnių, lemiantis pasitenkinimą darbu – tai atlyginimas. 2023 m. atlyginimo vidurkis mūsų įmonėje augo 9 % ir siekė 1447.93 eur (brutto).

„Sodros“ duomenimis 2022 m. Lietuvoje privačiame sektoriuje moterys vidutiniškai uždirbo 15,9 proc. mažiau nei vyrai. „Biržų duonoje“ 2023 m. vidutinio mėnesinio vyrų ir moterų atlyginimo skirtumas buvo 15 %. Siekiame vyrų ir moterų atlygio lygybės todėl stebime ir analizuojame šį rodiklį. Taip pat buvo peržiūrėta ir patobulinta lygių galimybių politika.

2023 m. sausį pirmą kartą išrinkome darbo tarybą, kurią sudaro 7 tarybos nariai, išrinkti pačių darbuotojų. Kiekvieną mėnesį vyksta tarybos susitikimai, kurių metu diskutuojamos darbuotojams aktualios temos.

Įmonėje taikomos šios nefinansinės naudos ir motyvacinės priemonės:

- Individualios skatinamosios priemonės

firminių parduotuvių darbuotojams;

- Komandiniai renginiai (baidarių žygiai, kasmetinės įmonės šventės) visiems įmonės darbuotojams;
- Nedidelės šventės įmonėje (dienos, kai darbuotojai vaišinami vaisiais, ledais ir kt.), į kurias įtraukiami visi darbuotojai;
- Dovanos gimtadienio, Kalėdų, vaiko gimimo proga visiems darbuotojams bei kalėdinės dovanos darbuotojų vaikams.
- Nuolaidų sistemą įmonės darbuotojams. Kiekvienas jų gali naudotis 20 % nuolaida „Biržų duonos“ gaminiams. Nuolaida taikoma mūsų firminėse parduotuvėse. Taip pat taikome ir specialias sezonines nuolaidas – pvz. vasaros penktadieniais įsigyti ledų už 1 ct.
- 2023 m. visi kepyklos darbuotojai turėjo galimybę nemokamai sudalyvauti pasaulinio garso atlikėjų renginyje „Legendų muzikos festivalis“ Biržuose, kur kolektyvui buvo sukurta ir privati vaišių ir poilsio erdvė.

Kitos priemonės, kuriomis stengiamės sudaryti kuo geresnes darbo sąlygas:

- Darbuotojams sudaromos visos sąlygos grįžti po vaiko priežiūros atostogų į tas pačias ar lygiavertes pareigas. Prieš darbuotojui grįžtant į įmonę, komunikuojame su juo, siekiant išsiaiškinti pasikeitusius poreikius. Esant galimybei pasiūlome darbo vietą su darbuotojui tinkamiausiu grafiku, taip padedant derinti darbą ir vaikų auginimą bei priežiūrą.
- Anoniminė pranešimų sistema, skirta pranešti apie mobingą, diskriminaciją, emocinės gerovės ir kitus pažeidimus. Sistema skirta gerinti darbuotojo emocinę gerovę ir darbo sąlygas. Ataskaitiniu laikotarpiu fiksuota 0 incidentų šiose srityse. Kad darbuotojai geriau suprastų šios sistemos veikimą bei mobingo, diskriminacijos sąvokas, 2023 m. skyrėme daug dėmesio mokymams šiomis temomis.

ESAMŲ IR ATEITIES DARBUOTOJŲ UGDYMAS

2022 m. mūsų įmonėje dirbo 408 nuolatiniai darbuotojai, didžioji jų dalis dirbo Biržuose esančioje kepykloje ir jos administracijoje. Tais pačiais metais darbuotojų kaitos rodiklis siekė 28,88 %. Siekdami jį mažinti ir didinti darbuotojų pasitenkinimą savo darbo vieta, imamės šių priemonių:

- Gamybos darbuotojams sukurta mentorystės programa, suteikianti galimybę naujam ar persikvalikuojančiam darbuotojui turėti tos srities mentorį ir dalyvauti mokymuose, leidžiančiuose pasikelti profesinę kategoriją įmonėje. Tai padeda greičiau įsilieti į kolektyvą, suprasti darbo principus, taip pat mažina trumpą darbo laiką įmonėje dirbusių darbuotojų skaičių.
- Suteikiame plačias karjeros ir perkvalifikavimo galimybes - sudarome sąlygas vertikalčiai ir horizontaliai pereiti nuo vieno įmonės struktūrinio ir/ar pareigybinių lygmenų iki kito. Gamybos darbuotojai turi 4 kvalifikacines kategorijas, kuriose gali kilti, taip pat jie gali tapti cechų meistras, būti perkelti į kepyklos administraciją. Administracijos darbuotojai gali kilti pareigose, pereiti dirbti į kitą padalinį.
- Suteikiame galimybę dalyvauti mokymuose (taip pat ir konferencijose, renginiuose), kurie padėtų tobulėti profesinėje srityje. Dalis mokymų organizuojami kepykloje, taip sudarant galimybę juose dalyvauti daugiau darbuotojų, dalis - išvykstamieji arba nuotoliniai. 2023 m. vienam darbuotojui tenkantis mokymų valandų skaičius siekė 9,4 val.

Ateities darbuotojų ugdymas - dar viena mūsų prioritetinė sritis. Siekdami skleisti informaciją apie darbo galimybes mūsų įmonėje bei skatindami pasirinkti ją, vykdomė šias iniciatyvas:

- **Bendra programa su švietimo institucija.** Kartu su Biržų technologijų ir verslo mokymo centru paruošėme konditerių mokymo programą. Bendradarbiaujant ir toliau tęsiame - mūsų inovacijų technologai dalyvauja šios programos baigiamųjų darbų vertinimuose, studentams taip pat sudarome sąlygas mokytis mūsų kepykloje pameistrystės būdu. 2023 m. mūsų vykdomasis direktorius Andrius Kurganovas buvo Biržų technologijų ir verslo mokymo centro tarybos pirmininkas (jo kadencija trunka nuo 2019 m.).
- **Ekskursijos vyresnių klasių mokiniams.** Bendradarbiaudami su Panevėžio karjeros centru, Biržų vidurinėmis mokyklomis ir gimnazija organizuojame ekskursijas kepykloje, kurių metu supažindiname su kepyklos darbu bei skirtingomis specialybėmis ir profesijomis, kurių atstovai dirba pas mus.
- **Praktikos bendrovėje.** Įmonė priima praktikai įvairių specialybių studentus, profesinių mokyklų mokinius ir absolventus. Siekiame plėsti praktikos ir pameistrystės iniciatyvas, priimti daugiau studentų. 2023 m. turėjome 3 praktikantus.

Bendradarbiaudami su socialine įdarbinimo agentūra „SOPA“ 2023 metais antrą kartą sudalyvavome tarptautinėje iniciatyvoje „DUOday“, kurios metu įmonės atveria duris ir kviečia žmones su negalia išbandyti įvairias darbo pozicijas. Ši iniciatyvą padeda mažinti įmonių baimę darbinėti darbuotojus su negalia bei drąsinti tokius žmones ateiti į darbo rinką.

2023 m. vienai dienai į fasavimo cecho komandą priėmėme du žmones su negalia. Iniciatyva padėjo geriau suprasti neįgalių asmenų darbo poreikius, įkvėpė ieškoti daugiau jų įdarbinimo galimybių.

INDĖLIS Į BENDRUOMENĘ

Jau 70 metų vystydami savo pagrindinę veiklą nedideliame miestelyje, jaučiame atsakomybę prisidėti prie jo augimo ir gerovės, palaikyti glaudų ryšį su vietos bendruomene. Tai įgyvendinti padeda šios iniciatyvos:

1. Palaikome ryšius su vietos bendruomene. Kartą per metus organizuojame susitikimą su įvairiais bendruomenės atstovais kepykloje, kurio metu pristatome mūsų kepyklos metinę veiklą, ateities planus bei išklausime bendruomenės atstovų lūkesčius mums, atsakome į kilusius klausimus. Be to, nuolat dalyvaujame Biržų rajono mero

organizuojamuose verslo pusryčiuose, susitikimuose su rajono verslo atstovais ir kitų organizacijų rengiamuose susitikimuose. 2023 m. mūsų inovacijų technologijų vadovė buvo komisijos narė renginyje „Biržų delikatesai“, kurio metu savo gastronominius sugebėjimus demonstravo Biržų krašto žmonės.

2. Remiame mūsų bendrovės paramos kryptis atitinkančius renginius ir Biržų regiono socialiai atsakingas jaunimo, kultūros, sporto iniciatyvas. Esame nuolatiniai SIP sporto ir gatvės kultūros festivalio, muzikos festivalio

„Baroko pavasaris Biržuose“ rėmėjai. Be to, nuolat prisidedame prie įvairių vienkartinų renginių ir iniciatyvų.

3. Siekdami skatinti sveikatingumą bei kultūrą, patys organizuojame renginius Biržų mieste. 2023 m. organizavome šiuos renginius:

- Bėgimas „Biržų kilometrai“. Jau devintą sykį Biržų miesto dienos metu įgyvendinome sveikatingumą propaguojantį bėgimo renginį. Kasmet jis į Biržus pritraukia apie 500 bėgikų. Šis renginys ne tik sukuria šventinę atmosferą miestiečiams, bet ir suburia bėgikus iš Lietuvos bei kaimyninių šalių, skatina miesto turizmą ir gerina įvaizdį. Didelio populiarumo sulaukianti renginio dalis - Vaikų bėgimas, kuris pasmet pritraukia apie 200 vaikų ir jų tėvelių.
- Bendradarbiaudami su laikraščiu „Biržiečių žodis“, antrus metus iš eilės inicijavome pasaulinio lygio atlikėjų Thomas Anders, Alphaville, Ottawan ir London Beat koncertą Biržuose „Muzikos legendų festivalis“, į kurį susirinko 7000 dalyvių: biržiečių ir miesto svečių. Mūsų vizija: kurti naują tradiciją, palaikančią kultūrinį turizmą bei didelio masto renginių regiono atgimimą.

4. Teikiame paramą lentynos standarto neatitinkančiais gaminiiais rajono labdaros organizacijoms. Bendradarbiaujame su šiomis organizacijomis: labdaros ir paramos centras „Vilties šviesa“, paramos centras „Spindulys“, viešoji įstaiga „Vaikų užuovėja“, Biržų rajono neįgalųjų bendrija, viešoji įstaiga „Pagalbos centras“, Vabalninko vaikų dienos centras. 2023 m. suteiktos paramos vertė siekia apie 12 006 Eur. Viso per 2023 m. buvo suteikta paramos už 29 855 Eur.

5. Kviečiame darbuotojus savanoriauti darbo metu. 2023 m. antrą kartą prisidėjome prie „River Clean up“ upių švarinimo akcijos, savanoriavome „Maisto banke“ skirstant paramą maisto produktais. Tokia savanorystė prisideda prie miesto ir rajono socialinės situacijos gerinimo, tvarkingesnės aplinkos kūrimo. Siekiame ateinančiais metais plėsti savanorystės iniciatyvas, į jas įtraukti daugiau darbuotojų.

6. 2023 m. įmonės 70 jubiliejaus proga Biržų krašto muziejuje „Sėla“ suorganizavome parodą - edukaciją, kviečiančią susipažinti su kepykla, jos istorija, gamybos procesais.

Be rajono veiklų rėmimo taip pat nuolat prisidedame prie įvairių visoje Lietuvoje vykstančių socialinių iniciatyvų, sporto ir kultūros renginių. Kasmet skiriame savo gaminių Lietuvos ambasadose užsienyje vykstančioms kalėdinėms labdaros mugėms. Nuo 2022 metų Rusijai prasidėjus itin aktyvius karinius veiksmus Ukrainoje prisidedame prie humanitarinės pagalbos savo gaminamais maisto produktais bei finansiškai.

2023 metais paruošėme rėmimo politiką, kurioje numatėme prioritетinės rėmimo kryptis ir paramos teikimo tvarką.

Būdami vienu didžiausių duonos gamintojų Lietuvoje taip pat skatiname gerąją mentorystės praktiką, imamės lyderystės ir, skirdami ypatingą dėmesį tvarumo praktikoms, dalinamės žiniomis su smulkiaisiais ir vidutiniais verslais, dalyvaujame konferencijose, pristatome savo tvarumo veiklas kitiems verslams, su kuriais bendradarbiaujame.

2023 m. gavome „Metų socialiai atsakingos įmonės“ nominaciją

Jau penktą kartą Panevėžio krašto pramoninių asociacija paskelbia pilietiškiausius, inovatyviausius, aktyviausius savo krašto bendruomenės narius.

Didžiojamės „Biržų duonai“ skirta „Metų socialiai atsakingos įmonės“ nominacija – už miesto bendruomenės telkimą organizuojant renginius, kitas socialines iniciatyvas. Organizatoriai atkreipė dėmesį į mūsų indėlį organizuojant kasmetinę bėgimo šventę „Biržų kilometrai“, dalyvavimą „DUOday“ iniciatyvos dienoje, taip pat ir prieš ketletą metų vykusią bendrąją akciją su „SOS vaikų kaimais“.

VERSLO ETIKA

Vartotojų informavimas:

Suprasdami, kad sąžininga elgsena rinkoje glaudžiai susijusi su tinkamu ir savalaikiu vartotojų informavimu, atliekame šiuos veiksmus:

- Informaciją apie gaminių sudėtyje esančius alergenų pateikiame ant jų pakuočių.
- Visų gaminių sudėtis bei maistinė vertė nurodoma ant pakuočių ir mūsų **internetinėje svetainėje**. Susipažinti su sveriamų gaminių sudėtimi bei maistinėmis vertėmis klientai gali firminėse parduotuvėse esančiuose gaminių sudėčių kataloguose.
- Ant „KETO lengvai“ linijos gaminių pakuočių pateikiama gaminių vienos porcijos maistinė vertė, tai padeda vartotojui lengviau apskaičiuoti savo suvartojamą kalorijų ar maistinių medžiagų kiekį.

Kibernetinė ir duomenų sauga

Siekdami užtikrinti maksimalią įmonės ir vartotojų, partnerių ir darbuotojų duomenų apsaugą, atliekame šiuos veiksmus:

- **Organizuojame darbuotojų mokymus duomenų ir privatumo saugumo tema bei įgyvendiname aktyvias prevencines priemones.** Šiuose mokymuose dalyvauja administracijos darbuotojai bei gamybos cechų meistrai, t.y. darbuotojai, kurie darbo metu naudojami kompiuteriu. Taip pat įgyvendiname šias prevencines priemones: įmonės duomenų ir jų praradimo, privatumo pažeidimų stebėseną; darbuotojų informavimas apie kylančias kibernetinės saugos grėsmes.
- **Techniniai ir inžineriniai sprendimai.** Serveriuose kaupiamas atsargines duomenų kopijas - tai neutralizuoja riziką prarasti svarbius įmonės duomenis. Tarp kepyklos filialų naudojame tik privatų virtualų tinklą. 2022 m. atnaujinome visą tinklo įrangą.

2023 m. nefiksavome jokių kibernetinės saugos incidentų. Tais pačiais metais buvo sukurta speciali darbuotojų platforma „IT pagalba“, kur teikiama informacija susijusi su kibernetiniu saugumu bei kitais aktualiausiais klausimais. Taip pat prevencija vykdoma reguliariai informuojant darbuotojus elektroniniu paštu.

- **Mūsų elektroninėje parduotuvėje kaupiamas minimalus kiekis informacijos apie klientus** – laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento ir privatumo reikalavimų, renkami tik tie duomenys, kurie reikalingi elektroninės parduotuvės funkcijoms atlikti. Apie renkamus duomenis vartotojai informuojami išskylančiu informaciniu pranešimu.

Mums rūpi verslo etika ir skaidrumas, veiklos bei produktų poveikis klientams, partneriams bei aplinkai. Ypatingą dėmesį skiriame šioms sritims:

- Bendrovės skaidrumui ir atsakomybei prieš vartotojus;
- Asmens duomenų apsaugai;
- Sąžiningai elgsenai rinkoje ir vartotojų informavimui bei tinkamam produktų ženklui.

Siekdami būti dar atviresni, savanoriškai parengėme ir pateikiame savo pirmąjį tvarumo ataskaitą.

TVARUMAS MŪSŲ PREKYBOS TAŠKUOSE

Šioje ataskaitoje daugiausiai pristatėme su tvarumu susijusias veiklas bei iniciatyvas, vykdomas mūsų kepykloje esančioje Biržuose, tačiau siekiame jas plėsti ir savo firminėse parduotuvėse.

2023 metais turėjome 22 firmines parduotuves: 17 iš jų – „Biržų duonos krautuvės“, ir 5 – „Sucré kepinių namai“. Taip pat 2023 m. turėjome 10 franšizių ar franšizės pagrindu dirbančių parduotuvių.

Savo firminėse parduotuvėse vykdomė šias iniciatyvas tvarumo srityje:

- Siekdami išvengti maisto atliekų, firminėse parduotuvėse besibaigiančio galiojimo produkciją bei produktus, kurių išvaizda pakito logistikos metu, parduodame su 10-40 % nuolaida. Apie tai informuojame specialiomis informacinėmis kortelėmis.
- Firminėse parduotuvėse dominuoja sveriamą produkciją – paruoštus gaminius bei šaldytą produkciją į firmines parduotuves transportuojame dideliais kiekiais ir didelio tūrio dėžėse – tokiu būdu maksimaliai sumažinamas pakuotės kiekis. Fasuotą produkciją į prekybos taškus pristatome daugkartinėse logistinėse dėžėse – taip išvengiame antrinės pakuotės.

- Vartotojų įsigytą produkciją pakuojame į popierinius maišelius. Taip pat skatiname klientus visiškai vengti pakuotės – jiems atsinešus savo daugkartinį indelį suteikiame 10 % nuolaidą į atitinkamai produkcijai.
- Kviečiame vartotojus gėrimus gerti vietoje (juos patiekiame daugkartiniuose induose) arba išsinešti savo puodelyje, taip mažinant vienkartinį puodelių atliekų kiekį. Norėdami paskatinti šį įprotį 2022 m. įvedėme 0,1 € dydžio vienkartinio puodelio mokestį. Taip pat taikome 10 % nuolaidą pasirinktam gėrimui atsinešus savo daugkartinį puodelį.
- Skatindami klientus mažinti vienkartinio plastiko vartojimą, nemokamai papildome gertuves arba vietoje pavišiname vandeniu. 2023 m. buvo sukurtos specialios vandens stotelės.
- Inicijuojame antrinio panaudojimo projektus: Kviečiame vartotojus užsukti į firminės parduotuvės pasiimti produkcijos dėžių ir panaudoti jas antrą kartą. Idėjas, kaip jas pritaikyti pateikiame savo tinklaraštyje bei socialiniuose tinkluose.
- Ribojame dalomosios medžiagos kiekį. Bendradarbiaudami su partneriais, remdami iniciatyvas, nepamirštame įsipareigojimų tvarumo tikslams, todėl siekiame maksimaliai mažinti papildomos spaudos – skrajučių, plakatų – kiekį.
- 2023 m. pradėjome naudoti servetėles, pagamintas iš perdirbtų medžiagų.
- Esame prisijungę prie „Draugiški gyvūnams“ iniciatyvos. Klientai mūsų firminėse parduotuvėse gali apsilankyti kartu su savo augintiniais. Ne tik klientus, o ir augintinius vaišiname vandeniu.
- 2023 m. pradėjome naudoti daugkartinio naudojimo valymo šluostes. Taip pat parduotuvių pagalbinėse patalpose įrengėme judesio lemputes, kurios padeda mažinti elektros energijos sunaudojimą.

TVARUMO ATASKAITA UŽ 2023 METUS

